

ATATÜRK ve İLETİŞİM

Fikirler ve Yeni Yaklaşımlar

Editör

Burak KARABULUT

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7679-88-6

Kitap Adı

Atatürk ve İletişim
Fikirler ve Yeni Yaklaşımlar

Editör

Burak KARABULUT
ORCID iD: 0000-0003-4838-6064
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
İletişim Fakültesi

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

LAN004000

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk hem liderliği hem de devrimleriyle siyasal, toplumsal, kültürel, ekonomik ve sanatsal pek çok alanda çığır açan gelişmelerin öncüsü olmuştur. Yok olma noktasındaki büyük bir imparatorluğun mirası üzerine rasyonel aklın egemen olduğu, milli değerleri benimseyen, bilim, sanat, eğitim odaklı demokratik rejimin kurulmasına liderlik etmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk ile ilgili pek çok çalışma yapılmıştır ve yapılmaya devam edecektir. Ancak tüm bu çalışmaların yanında özellikle iletişim disiplini çerçevesinde Atatürk ve devrimlerini inceleyen yeterince akademik çalışma ne yazık ki bulunmamaktadır. Unutulmamalıdır ki Atatürk, Samsun'a varışından Cumhuriyetin ilanına ve vefatına kadar olan süreçte, gerek halkıyla gerek dünyayla olan ilişkilerinde iletişime her bakımdan büyük önem vermiştir. Bu durumu kimi zaman Anadolu insanıyla olan münasebetlerinde kullandığı sözlerinden ya da vücut dilinden, kimi zaman dış basına verdiği demeç ya da başka bir devlet adamıyla olan dış ilişkiler yaklaşımlarından açıkça görmekteyiz. Aynı durum savaş dönemi ve sonrası kitle iletişim araçlarına verdiği önemin bir göstergesi olarak; Anadolu Ajansının kurulması, İrade-i Milliye, Hakimiyet-i Milliye, Resmî Gazete gibi gazetelerin o dönemde yayın hayatına başlaması ve Cumhuriyetin kuruluşunun ardından radyonun yayın hayatına başlaması ya da telgrafın haberleşmede etkin kullanımı gibi birçok örnekte görmekteyiz. Dolayısıyla Atatürk'ün iletişime ne denli önem verdiği bu kadar açıkken iletişim alanında çalışmalar yapan değerli akademisyen ve araştırmacıların konuyu, bugünün veri ve yaklaşımları üzerinden değerlendirerek fikir ortaya koymaları hem Atatürk ile ilgili akademik literatürü hem de iletişim alanını zenginleştirecektir.

Elinizde tuttuğunuz, "Atatürk ve İletişim: Fikirler ve Yeni Yaklaşımlar" isimli kitapta Atatürk imge ve sembollerine yönelik algının ortaya koyulmaya ve kuşaklar arası bir incelemeye tabi tutulduğu çalışmalar; Atatürk'ün imzasının hem görsel tasarım açısından incelenmesi ve hem de imzanın nasıl algılandığını ortaya koymaya yönelik yürütülen çalışmalar; 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dönemlerinde çeşitli firmaların yayınladığı reklamların analizine yönelik çalışmalar; Öğrenme araçlarının değişiminin farklı kuşaklarda oluşturduğu Atatürk algısına yönelik araştırmalar; Atatürk imge ve sembollerinin iletişime yansımalarına yönelik algının ortaya konulması amacıyla yürütülen çalışmalar; Sosyal medyada Atatürk'ün nasıl konumlandırıldığına yönelik çalışmalar; Atatürk'ün eylem ve davranışlarının iletişim alanı odağında davranış bilimsel yön-

den incelenmesine noktasında yürütülen çalışmalar; Atatürk'ün Milli Mücadele döneminde uyguladığı yumuşak güç ve kamu diplomasisi örneklerine odaklanan çalışmalar ve Atatürk'ün ölüm yıldönümünde yayınlanan reklamların analiz edilmesi yoluyla Atatürk algısının ortaya koyulması amacıyla yürütülen çalışmalar yer almaktadır. Bu doğrultuda kitapta Mustafa Kemal Atatürk ve iletişim ilişkisi özellikle günümüzdeki uygulamalara odaklanılarak çeşitli yazarlarca incelenmektedir.

Hem Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına hem de dünyadaki pek çok ülkenin devlet adamına ilham kaynağı olmuş böylesine önemli bir lidere yönelik özellikle günümüzü ilgilendiren konularda araştırmaların yer aldığı "Atatürk ve İletişim Fikirler ve Yeni Yaklaşımlar" isimli bu kitap, literatüre önemli bir katkı sağlamasının yanı sıra Atatürk'ün liderliğini ve hatırasını güçlendirecektir. Önsözünü yazma gururunu yaşadığım bu çok değerli çalışmaya katkı sağlayan ve bizlerle buluşturan başta kitabın editörü ve bölüm yazarları olmak üzere herkese sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Prof. Dr. Füsun TOPSÜMER
Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi,
Öğretim Üyesi

TEŐEKKÜR

Bu eserin geliştirilmesi noktasında değerli fikirlerini paylaőıp çalıőmamızı bir üst noktaya taşıyan birbirinden değerli hakem hocalarımıza minnettarım.

Akademik hayatın kapılarını açan, benden destek ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen **Prof. Dr. Füsün TOPSÜMER**'e, projenin gelişmesinde akademik birikimi ve deneyimiyle yol gösterici olan **Doç. Dr. Eylln AKTAŞ**'a Őükranlarımı sunarım. Çalıőmanın sağlıklı bir Őekilde sürmesi adına desteklerini esirgemeyen **Prof. Dr. Veysel EREN**'e de çok teőekkür ederim. Ayrıca çalıőmada katkıları bulunan **Dr. Özden TOPRAK**, **Dr. Nil ÇOKLUK** ve **Hatice Ecem Tİ-YEKLİ**'ye teőekkür ederim.

Son olarak “Benim manevi mirasım, bilim ve akıldır.” sözüyle bizlere bilimin aydınlığını her daim hatırlatan **Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK**'e, bizlere bıraktığı büyük eserler için sonsuz Őükran ve minnet duygularımı sunmayı borç bilirim.

Annem, Babam, Eőim Özlem ve Oęlum Ata Efe'ye

Dr. Burak KARABULUT

YAZARLAR

Barış ALTUNTAŞ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü
ORCID iD: 0000-0003-0659-1326

Burak KARABULUT

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi,
İletişim Fakültesi Radyo Televizyon
ve Sinema Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4838-6064

Buse KESKİN

Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü İletişim Araştırmaları Tezli
Yüksek Lisans Öğrencisi
ORCID iD: 0000-0001-6482-4269

Büşra ÇETİN

Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü İletişim Araştırmaları Tezli
Yüksek Lisans Öğrencisi
ORCID iD: 0000-0001-9717-2287

Elif KARAKOÇ

Yeditepe Üniversitesi, İletişim
Fakültesi Radyo Televizyon ve
Sinema Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-2831-2247

Eylin AKTAŞ

Pamukkale Üniversitesi, İletişim
Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım
Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-2936-8963

Füsun TOPSÜMER

Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-6598-1466

Mevlüt Can KOÇAK

Karabük Üniversitesi, Safranbolu
MYO
ORCID iD: 0000-0002-9496-0541

Mikail BATU

Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-6791-0098

Murat SAĞLAM

Karamanoğlu Mehmet Bey
Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler
MYO, Yeni Medya Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-8036-7942

Olgun KÜÇÜK

Karabük Üniversitesi, Safranbolu
MYO
ORCID iD: 0000-0002-9471-3540

Onur TOS

Tarsus Üniversitesi, Meslek Yüksek
Okulu Pazarlama ve Reklamcılık
Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4992-9315

Özden TOPRAK

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi,
İletişim Fakültesi Radyo Televizyon
ve Sinema Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-8133-2474

Recep Kutluay KESKİN

İstanbul Üniversitesi, İletişim
Fakültesi Gazetecilik Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-1615-5838

Sedat CERECİ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi,
İletişim Fakültesi Radyo Televizyon
ve Sinema Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-3763-6483

Şehriban KAYACAN

Ege Üniversitesi, Halkla İlişkiler
ve Tanıtım Anabilim Dalı İletişim
Araştırmaları Doktora Programı
ORCID iD: 0000-0001-5664-7928

Tayfun YÜCESOY

Bağımsız Araştırmacı
ORCID iD: 0000-0002-0352-9757

İÇİNDEKİLER

- Bölüm 1** Z Kuşağı'nın Mustafa Kemal Atatürk Algısı: İmge ve Sembol Aktarımıyla Anlamsal Bir Analiz 1
Mikail BATU
Onur TOS
- Bölüm 2** Popüler Bir Simge Olarak Mustafa Kemal Atatürk'ün İmzası: Algı ve Görsel Tasarım Boyutlarına Yönelik Bir İnceleme 31
Eylin AKTAŞ
Burak KARABULUT
- Bölüm 3** 23 Nisan Reklamlarında “Atatürk” Vurgusu Üzerine Göstergebilimsel Bir Analiz 61
Murat SAĞLAM
Barış ALTUNTAŞ
Füsun TOPSÜMER
- Bölüm 4** Öğrenme Araçlarının Değişimi ve Atatürk Algısı: X ve Z Kuşaklarına Yönelik Karşılaştırmalı Bir Analiz 81
Recep Kutluay KESKİN
Elif KARAKOÇ
- Bölüm 5** Atatürk İmge ve Sembollerinin İletişime Yansıması: Bebek Patlaması Kuşağının Atatürk Algısı Üzerine Bir Çalışma..... 103
Mikail BATU
Şehriban KAYACAN
- Bölüm 6** Sosyal Medyada Atatürk'ün Konumlandırılışı 127
Özden TOPRAK
Mevlüt Can KOÇAK
Olgun KÜÇÜK

Bölüm 7 Atatürk'ün Eylemlerinin, İletişim Yaklaşımı Kapsamında Davranış Bilimsel Analizi..... 151

Sedat CERECİ

Bölüm 8 Atatürk'ün Millî Mücadele Sürecinde Uyguladığı Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi Örnekleri 167

Tayfun YÜCESOY

Bölüm 9 Atatürk İlke ve Devrimleri Bağlamında 10 Kasım Atatürk'ü Anma ve Anlama Günü Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi 193

Büşra ÇETİN

Buse KESKİN

Yazarlar Hakkında.....222